

SUMARI GENERAL

PRÒLEG	1
INTRODUCCIÓ	9
El marc historiogràfic i metodològic	9
La vila de Cervera al final de l'època medieval	16
El desenvolupament de la fiscalitat municipal a Cervera ...	28
El nostre objecte d'estudi: la política i les estratègies	
financeres del municipi cerverí	34
FONTS	40
Arxiu Històric Comarcal de Cervera: Fons Municipal	40
Altres fons o arxius consultats	50
BIBLIOGRAFIA	53
SIGLES I ABREVIATURES UTILITZADES	71
PROEMI. ELS ANTECEDENTS DE L'ENDEUTAMENT	
MUNICIPAL (1330-1387)	73
CAPÍTOL 1. LA CRISI DE LA HISENDA (1387-1410)	81
1.1. El problema de la liquiditat: el recurs a financers	
privats	81
1.1.1. L'intent de privatitzar la <i>clavaria</i> : l'aparició del	
<i>bosses</i>	83

1.1.2. Banquers al servei del municipi.....	86
1.1.3. El clavari: de càrrec públic a financer privat	89
1.1.4. El control dels financers: la creació del <i>racional</i> .	93
1.2. Alleugerir la insuportable càrrega del deute censal ...	97
1.2.1. Una alternativa: la revifalla del crèdit a curt termini	97
1.2.2. Un cercle viciós: l'emissió de rendes a baix interés per reduir el deute	99
1.2.3. La reducció general d'interessos: una temptativa frustrada.....	105
1.2.4. L'arrendament dels recursos municipals: la con- tractació d'una companyia financera	109
1.3. Conclusions	116
CAPÍTOL 2. LA CREACIÓ D'UN SISTEMA FINANCER	
MUNICIPAL (1410-1462)	123
2.1. Una caixa específica per administrar el deute: la <i>receptoría</i>	124
2.1.1. Una mesura de força enfront dels creditors: la suspensió de pagaments (1411)	124
2.1.2. El preu de la reducció d'interessos: la concòrdia de 1413.....	129
2.1.3. L'organització de la <i>receptoría</i> dels creditors de Barcelona.....	133
2.2. Vers una banca municipal: la transformació de la <i>clavaria</i>.....	139
2.2.1. <i>Bosseria</i> o <i>clavaria</i> ?	140
a) El restabliment dels <i>bossers</i>	140
b) El fracàs de la <i>bosseria</i>	144
c) Una nova <i>clavaria</i>	146
2.2.2. El <i>racional</i> , <i>llum i guia</i> de la paeria	151
a) La regulació de l'ofici.....	151
b) La intervenció dels comptes	154
c) La documentació generada pel <i>racional</i>	157
2.3. Els límits del nou sistema financer	160
2.3.1. La revisió de la concòrdia de 1413	161

2.3.2. Un municipi desacreditat	163
a) Les dificultats per accedir al mercat de rendes.	163
b) Les engrunes del crèdit: <i>mutui</i> , comandes, <i>canvis secs</i>	167
2.3.3. L'últim recurs: forçar una nova reducció d'interessos.....	170
2.4. Conclusions	178
 CAPÍTOL 3. EL REAJUSTAMENT DE LES FINANCES	
(1462-1516)	187
 3.1. Les conseqüències de la Guerra Civil.....	188
3.1.1. La segona suspensió de pagaments (1462-1466)..	189
3.1.2. El problema de la confiscació dels <i>censals rebels</i> (1466-1488).....	191
a) Els pactes amb els creditors de Cervera	192
b) La resistència dels creditors de Barcelona	196
3.2. L'única sortida: una nova reducció general d'interessos (1488)	202
3.2.1. La reducció a <i>mitges pensions</i>	203
3.2.2. La consolidació de la caixa gestora del deute: la <i>receptoria del butlletí</i>	209
a) Les funcions del <i>receptor</i> de Cervera.....	209
b) La tasca del <i>distribuidor</i> de Barcelona.....	215
3.3. La redefinició del paper del crèdit dins la hisenda	217
3.3.1. L'evolució de la <i>clavaria</i>	218
3.3.2. El recurs escadusser al crèdit.....	221
a) La venda de censals morts	221
b) El préstec a curt termini	224
3.4. Conclusions	226
 CAPÍTOL 4. LES CARACTERÍSTIQUES DEL DEUTE	
MUNICIPAL (1387-1516)	233
 4.1. El deute dins la despesa municipal	233
4.1.1. El predomini del deute a llarg termini	236
4.1.2. El deute censal abans de la suspensió de	

pagaments (1387-1410).....	238
a) El zenit del deute censal (1387).....	239
b) La insuficiència de les primeres mesures de sanejament (1403).....	241
c) El deute a les vigílies de la fallida de 1410.....	243
4.1.3. Les conseqüències de la primera reducció d'interessos (1413-1462).....	245
a) L'endemà de la concòrdia de 1413	245
b) Els minsos efectes del pacte amb els creditors (1462).....	247
4.1.4. L'evolució del deute censal després de la Guerra Civil (1516)	250
4.1.5. El pes del deute a la despesa municipal.....	253
4.1.6. Conclusions	255
4.2. El crèdit dins dels ingressos municipals.....	260
4.2.1. Les característiques de l'endeutament censal	261
4.2.2. Les diferents modalitats de manlleus a curt termini	269
4.2.3. La funció d'altres mecanismes financers	277
a) A tall d'exemple: la <i>clavaria</i> de 1442	278
b) Mètodes crediticis complementaris	284
4.2.4. El paper dels diferents tipus d'endeutament	289
4.2.5. El pes del crèdit dins dels recursos municipals	292
4.2.6. Conclusions	296
CONCLUSIONS GENERALS	301
El desenvolupament d'un sistema financer municipal	301
La renegociació dels interessos del deute	311
a) Les primeres temptatives de sanejament (1387 -1410)	312
b) La reducció general d'interessos al 3'3% (1410-1462)	315
c) La reducció general a <i>mitges pensions</i> (1462 - 1516).....	318
El rerafons social de la política financera del municipi	320

SUMARI GENERAL	559
APÈNDIXS.....	327
Apèndix de documents	329
Apèndix de quadres i gràfics	371
I. La tresoreria municipal	373
II. Les despeses del deute.....	398
III. El recurs al crèdit	491
SUMARI DELS APÈNDIXS	527
ÍNDIX ONOMÀSTIC I TOPONÍMIC	533
ÍNDIX DE QUADRES.....	547
ÍNDIX DE GRÀFICS	551
SUMARI GENERAL	555